

Minister Spraw Zagranicznych

Anna E. Fotyga

KSM 2103-12-06/2

Warszawa, dnia 7 lipca 2006 r.

KANCELARIA SENATU
BIURO PREZYDIALNE

wpłynęło dn. 10.07.06

nr 3815 podpis

Pan Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Przebieg Pana Borusewicz

W odpowiedzi na oświadczenie złożone przez Panią Senator Elżbietę Gelert podczas 11. posiedzenia Senatu RP w dniu 24 maja 2006 roku (pismo BPS/DSK-043-344/06 z 7 czerwca 2006 r.) „w sprawie przedsięwziętych przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych kroków na rzecz przywrócenia żeglugi przez Cieśninę Pilawską” uprzejmie informuję:

Żegluga statków turystycznych i wycieczkowych po Zalewie Wiślanym udających się do i z rosyjskich portów nadzalewowych została częściowo uregulowana w umowie bilateralnej. Podstawa prawna to *Umowa o polsko-radzieckiej granicy państwowej* z 16 sierpnia 1945 r. i dołączony do niej *Protokół*, w myśl którego z przejścia przez Cieśninę Pilawską mogą korzystać jedynie statki handlowe pod polską banderą, które zdążają do portu Elbląg i z powrotem (dotyczy to jedynie czasu pokoju). Prawo polskich statków do żeglugi przez Cieśninę Pilawską zostało potwierdzone w art. 14 *Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o stosunkach prawnych na polsko-radzieckiej granicy państwowej oraz współpracy i wzajemnej pomocy w sprawach granicznych*, podpisanej w Moskwie dnia 15 lutego 1961 r. Artykuł stwierdza, że polskie statki handlowe przepływają przez radziecką część Zalewu Wiślanego i Cieśninę Pilawską zgodnie z wcześniej zawartymi porozumieniami.

Polskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych od początku lat dziewięćdziesiątych podejmuje wysiłki na rzecz ostatecznego uregulowania kwestii żeglugi po Zalewie Wiślanym i przez Cieśninę Pilawską. Pragnęłabym pokrótce przypomnieć podstawowe etapy negocjacji tej kwestii ze stroną rosyjską w ostatnich 15 latach. Rozmowy zostały podjęte wiosną 1991 roku; od początku celem strony polskiej było uzyskanie zgody na żeglugę szerokiej kategorii statków morskich, zarówno polskich jak i bandery państw trzecich. Kolejne tury rozmów ze stroną rosyjską odbyły się w lipcu 1991 r., w marcu 1992 r., w listopadzie 1993 r., w lutym 1994 r. oraz we wrześniu 1994 r. W maju 1996 r. odbyła się w Kaliningradzie ostatnia runda negocjacji. Delegacja polska potwierdziła wcześniej prezentowane stanowisko, iż swobodny przepływ statków przez Cieśninę Pilawską i po Zalewie Wiślanym/Kaliningradzkim to ważny krok ku uregulowaniu żeglugi w tym rejonie, nadaniu jej bardziej europejskiego charakteru oraz aktywizacji portów morskich Zalewu, zgodnie z kierunkiem rozwoju polsko - rosyjskiej współpracy. Jednak wobec negatywnego stanowiska strony rosyjskiej negocjacje dotyczące umowy zostały zawieszono.

W lipcu 2002 r. strona rosyjska zaproponowała ponowne podjęcie negocjacji przy wykorzystaniu własnego projektu umowy z 1995 roku. Projekt ten został przez stronę polską odrzucony. 10 grudnia 2004 roku MSZ RP przedłożyło własny projekt *Umowy między*

Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o żegludze po Zalewie Wiślanym i przez Cieśninę Piławską. Do chwili obecnej nie uzyskaliśmy stanowiska rosyjskiego MSZ w tej sprawie. Strona rosyjska informowała jedynie, iż dokument-poddany został konsultacjom międzyresortowym.

W związku z powyższym w dniu 28 października 2005 r. MSZ przekazało Ambasadzie Federacji Rosyjskiej w Warszawie notę monitującą, z prośbą o „*informacje na temat stanu zaawansowania prac strony rosyjskiej nad przedmiotowym projektem oraz podanie ewentualnego terminu rozpoczęcia negocjacji*”. W dniu 16 grudnia 2005 r. wpłynęła do MSZ nota Ambasady FR informująca, że sprawą zajmuje się grupa robocza w sprawie określenia warunków technicznych żeglugi po Zalewie Wiślanym/Kaliningradzkim. W opinii strony rosyjskiej dopiero po zapoznaniu się z wynikami prac tej grupy, strona rosyjska przedstawi swoje stanowisko wobec przekazanego projektu umowy.

W związku z ww. notą oraz ustaleniami dokonanyimi w ramach polsko-rosyjskiej grupy roboczej w sprawie określenia warunków technicznych żeglugi po Zalewie Wiślanym/Kaliningradzkim (2-3 lutego 2006), według których dopuszcza się żeglugę statków o określonych parametrach po akwencie, w dniu 6 maja 2006 r. przekazano Ambasadzie FR drugą notę, w której strona polska ponownie poprosiła stronę rosyjską o zajęcie stanowiska odnośnie do przekazanego projektu umowy.

Pomimo sfinalizowania prac ww. grupy roboczej, ponownie pojawiły się trudności w żegludze statków pasażerskich między polskimi i rosyjskimi portami nadzalewowymi. Ofiarą tych ograniczeń stał się „Polonaise”, który 7 maja nie uzyskał zgody władz FR na wejście na rosyjskie wody terytorialne, więc nie został wypuszczony w rejs z polskiego portu w Elblągu.

Jeszcze przed tym wydarzeniem, w chwili pojawienia się pierwszych pogłosek o zawieszeniu żeglugi Konsulat Generalny RP w Kaliningradzie podjął kroki wyjaśniające. 5 maja br. Konsul Generalny wystosował pismo do Gubernatora Obwodu Kaliningradzkiego Georgija Boosa, wyrażając swoje zaniepokojenie w tej sprawie. Odbył też szereg spotkań z przedstawicielami poszczególnych pionów administracji obwodowej, w tym z najwyższymi urzędnikami: Jurijem Szalimowem, I zastępcą Gubernatora Obwodu Kaliningradzkiego, Michaiłem Pliuchinem, Ministrem Rozwoju Regionalnego i Współpracy z Samorządami Rządu Obwodu Kaliningradzkiego oraz Walerijem Sieliezniewem, zastępcą Przewodniczącego Dumy Obwodu Kaliningradzkiego.

8 maja br. do MSZ RP wezwany został chargé d'affaires Federacji Rosyjskiej. W związku z jego nieobecnością w Warszawie zastąpił go Radca Ambasady, którego Wicedyrektor Departamentu Polityki Wschodniej poinformował, iż polskie MSZ oczekuje na pilne wyjaśnienie przyczyn i podstaw prawnych wstrzymania żeglugi oraz wskazanie działań prowadzących do wznowienia ruchu pasażerskiego.

12 maja br. chargé d'affaires Rzeczypospolitej Polskiej w Moskwie Wiktor Ross poruszył powyższą kwestię podczas rozmowy z Ministrem Spraw Zagranicznych Federacji Rosyjskiej Siergiejem Ławrowem i Dyrektorem Departamentu Europy Ministerstwa Spraw Zagranicznych Federacji Rosyjskiej Igorem Bratczikowem.

Ponadto, 19 maja br. Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, Pani Barbara Tuge-Erecińska poruszyła sprawę przywrócenia żeglugi po Zalewie Wiślanym w rozmowie z nowo mianowanym Ambasadorem Federacji Rosyjskiej w Warszawie, Władimirem Grininem.

W związku z powyższym MSZ nie może zgodzić się z tezą o swojej bierności w kwestii zapewnienia swobody żeglugi po Zalewie Wiślanym. Wobec braku stosownych zobowiązań traktatowych strony rosyjskiej uznać należy, iż Ministerstwo Spraw Zagranicznych wykorzystало wszystkie dostępne środki dla uregulowania przedmiotowej kwestii. Zostały podjęte w odpowiednim terminie adekwatne działania dyplomatyczne, zarówno w Warszawie, jak i na placówkach w Moskwie i Kaliningradzie.

Jednocześnie pragnę sprostować, iż ruch statków przez Cieśninę Pilawską nie został z początkiem maja wstrzymany. Bez przeszkód mogą być wykonywane rejsy jednostek wszystkich bander wpływających z Morza Bałtyckiego do rosyjskich portów nadzalewowych, jeśli Zarząd Portów w Kaliningradzie wyda danemu statkowi stosowne zezwolenie (zazwyczaj zezwolenia takie są wydawane). Jednostka pływająca nosząca dowolną banderę, po uzyskaniu takiego zezwolenia, może wejść m.in. do portu w Bałtiju i Kaliningradzie. Z możliwości tej korzysta polski armator Żegluga Gdańska, wykonując rejsy pasażerskie między Trójmiastem a Bałtiju. Strona rosyjska zapewniła też, iż jednostki handlowe pod polską banderą mogą wykonywać rejsy przez Cieśninę Pilawską do polskich portów nadzalewowych i z powrotem.

W opinii MSZ obecny zakres ruchu po Zalewie Wiślanym, niedopuszczający pełnej żeglugi pasażerskiej, nie jest adekwatny do oczekiwań mieszkańców regionu. Do chwili zawarcia stosownej umowy istniejący stan rzeczy nie będzie również odpowiadał rzeczywistym potrzebom w sferze gospodarczej, zwłaszcza w dziedzinie turystyki. Ministerstwo Spraw Zagranicznych zamierza więc podejmować dalsze kroki dyplomatyczne dla uregulowania kwestii żeglugi po Zalewie Wiślanym, m.in. przez poruszanie tego tematu w najbliższym czasie podczas rozmów i konsultacji dwustronnych.

Z powrotem
K.